

УКРАЇНЕЦЬ

== НА ЗЕЛЕНОМУ КЛИНІ. ==

(Тижневик, виходить що неділі).

Плата за оповістки:

одноразові по переді тексту за рядок петіту 25 к., позаду 10 к.

Писання до друку автори підписують, приточуючи своє повне прізвище і адресу. Як що треба, писання виправляються. Дрібне знищується, більшеньке протягом 3 місяців повертається на загал автора його коштом. Писання до часу не сплачуються.

Адреса редакції: Владивосток, Косий проулк, 5, пом. 9. (Балачка од 3 годин до 5).

Оповістки здавать у друкарні газ. „Дал. Вост.“, ул. Петра Вел.

До читальників.

И читать м'якше, як **ы**; **е**, як **ѣ**. Для згуків **йі** і **гн** по рос.-московських друкарнях немає шріфта чи черенків.

Щоб орудувать якою мовою, треба впадять коло газет і книжок, пописаних тією мовою. Щоб українцям Владивостоку та околиць обвикнути з рідною мовою, належить частійше братися за свої часописі, де в телеграмахта ув звістках мова точиться за новини всім інтересні і досить відомі з попередніх телеграм. Не пошкодить керуватися Словариком, що колись видала київська газ. „Рада“, (ціна йому 30 коп.), де перекладено 20.000 укр. слів на московську мову. Окрім читання, треба пильнувать балачки тією мовою і нічого соромитися, як що язик не туди хилить. Колись буде м'якший, люде добрі!

Не пора!

Не пора, не пора, не пора,
Москалеві й Ляхові служить!
Довершилась України кривда
стара,

Нам пора для України жить.

Не пора, не пора, не пора,
За невивгласів лить свою
кров.

І любити царя, що наш лад
одбира—

Для України наша любов.

Не пора, не пора, не пора,
В рідну хату вносити роздор!
Най пропаде незгоди прокля-
та мара,

Під України еднаймось пра-
пор.

Бо пора се великая есть;
У заваятій, важкій боротьбі
Ми поляжем, щоб волю, ща-
стя і честь,

Рідний Кравю, здобути тобі!
Ів. Франко.

До письменників.

Щоб до ладу списать що,
треба попереду попланувать

коротенькими реченнями зміст діла, чи то буде переказ якої події чи перебіг думок за який клопіт.

Списавши подію або виловивши порядку думки, годилося б перечитати писання в голос перед якимсь тямленим слухачем, що може напутить, та хоч би слухач і не дав поради, так читальник-письменик, читаючи, наче б то доводить своє перед людиною, щоб погодить її із собою, і тут найкраще він побачить де темно, поплутано і збочено од прямої путі перебігу думок. Бо таке читання нагадує розмову, а до змагання в розмові ми звикаємо змалку і здатні тоді довести своє все яснійше і втямливійше, як що це нас дуже обходить і як що ми не запалюємося в нестямі од болючих та уціпливих зачіпок розмовника приятеля або жінки. Як би справа здалася складчата, не проста, то слід писання на який день одкласти і тоді повірити його ще раз.

Письменикові - Українцеві городському треба повсякчасно читать народні пісні й казки, приказки й думи, а разом і твори Котляревського, Квитки, Шевченка, Куліша, Стороженка, Левицького, Кримського, Грінченка. Євангелія, синодське видання, в перекладі еп. Парєєнія теж пописана доброю мовою.

Селянинові в слободі так само не завадить читать книжки українські, бо позначені ото вище письменники говорили чисто, свідомо вибіраючи чужі слова межи українських. А селяне на Зеленому Клині, мабуть, таки викидають у мову чимало рос.-московських слів. Писання селян, як і солдатів-воjakів, за їх громадське і українсько-національне жит-

тя і справи: за об'українення просвіти, віри, суду, волості, пошти, війська і всякого уряду, правительства тутешнього і начальства газета оця в дорожю душею друкуватиме.

Пам'ятайте ще, що «читальник, котрий не добачає, запеклий ворог просторікуватих ростікаючихся письменників», каже Ніцше, «як він гнівається і лютує, коли, перечитавши 50 боків якого писання, потрапляє тільки 5 думок, і гнів його праведний, бо даремно трудив свої слабкі очі. Казав же один напівтемний: всі автори надто велемовні».

Громадяне!

Пам'ятайте, що як. що ви позичите вільній своїй державі всі потрібні їй зараз гроші — п'ять тисяч мільонів рублів, кількість паперових грошей, бомажек, зменшиться, а вартість кредитного карбованця побільшає і, значить, життя подешевшає.

Яких способів добрати, щоб
наблизить службу божу до
парахвіян.

(Далі)

Візьмемо ж святе письмо в руки — нехай схватиться всенародний рух — і увійдемо в церкву з молитовниками, з євангелією, з книжками так, як колись за Могили ходили до церкви міщане і козаки київські з книжками Св. Письма, — бо були таки вони письмені — такими їх бачив західноєвропейський мандрівець по Україні в 17 сторіччі. Нехай не ганьбить нас, старі наші під Москвою обихідки, свіжий образ і подоба служба божої.

Пустіть же вільно книжку в церкву! І не осоромить вона на руках парохвіянца вчи-

телів вселенських Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Златоустого, що скомпонували велику частину служби божої християнської. Хай не гудять книжки паравіанської сьогочасні владики: з нею побожний змислено і в дорогою душею кмітитиме кожний мент течії служби божої, книжка стане відтепер за дійсний правдивий спосіб пробувати в сильній богомільній роботі весь час церковного дійства. роботи радісної через свідомість, що уся течія служби ясна, нема блукання розумом по темних місцях попівських річей і слів церковною мовою, нема спляння міркуючому над задачами і параболлами, що скупчившись заважають увазі, витрачають запас духовної сили в побожнього і засмучують богомільного і з чулою душею тендітного.

Попустивши паравіанінові данням йому до рук у церкві книжок Св. Письма, преобразив його в людину, в котрій жваво б'ється думка і палко колотиться серце новим невідомим темпом і ходом, ой, чи не крикне церква вся, і панотці і паравіані, з радощів великих до Бога: „Господи, добре нам тут бути, напнемо ж намети Тобі і нам, поновлений соборній Церкві“.

Формально, за канонами, перетинок для молитви в церкві з книжки паравіанам немає. Ото тільки наша за Москви неписьменість і засвоєна отак традиція чи звичай молитися подумки ніби не сприяють заведенню нової обихідки — молитися з книжки.

Товча увиходючих у церкву і виходючих і тіснота в середині перебаранчають з'осережитися на службі і, щоб утікти сього, либонь, чи можна, не заводючи позначених для паравіан на лаві місць.

Усуньте-но наслідки минаючої накинутаї нам некультурності, чужі пута внутрішнього порядкування нашої не своєї укр. церкви — і світ духовний, що є захований до часу в кожному з нас, виникне і освітить ярим блиском свідомість, сповнить дивним глибоким змістом по-

божні чуття, зміцнить потяг до Бога і ближнього і розворушить душі наші.

Сподіваючись, що діло оце починаюче невагине, а прийде до життя, ймемо віри, що пан-отці не повстануть на ці новини, одвернуться прикладу Побідоносцева, що змагався із заходами коло обкультурення (і обукраїнення) церкви благочестя, так наче б вони не личать православному, і справлять паравіан оновляти службу божу більше досконалим способом, який вказує культура, а самі паравіані, заміряючись на краще майбутнє і за-для впанування письменістю через моління з книжки що-неділі, рушать саможправно на шлях поступу і розвитку в православній церкві з книжкою з святим письмом, яке ставропигіяльні наші Лаври не забаряться видати за-для ужитку людей, паравіан.

Одродіння, що принесуть із собою оці заходи, на які слід наміритися людям нашим, покуштують ще сьогочасні покоління, наслідки ж його в повняві одіб'ються на нащадках, котрі вже з'орють глибові і без огріхів борозни на обробляемому споконвіку степу побожного життя.

Побажаємо ж, щоб щирість нашу і зичливість церкві благочестя не перестріли куці погляди і стара ворожа нехить.

Дим. Нивороб.

Український клопіт.

День Національного Фонду.

Громадяне! *Слушний час настав. Відбудовується Вільна Україна.* Більше як 250 років чекав того український народ і час настав. Твориться нова організація Вільної України. На чолі справи стали представники всього нашого народу, але без матеріальних засобів посунути її неможливо. — Ми не маємо скарбових (казених) коштів, ми не володіємо тими податками, що виплачуємо до казни, і через те *Центральна Українська Рада* признає *День національного фонду*. — Цим днем призначено *Зелені свята*.

Громадяне! Доля судила нам стати учасниками найсвятішої хвилини в житті України. Не залишаймося ж холодними глядачами історичного моменту, але як громадяне вільної рідної Землі рушаймо всі на допомогу їй.

Товариші наші, що стали на чолі національної справи, віддають їй всю силу свого духа, все своє життя, — *віддаймо ж і ми на неї свій одноденний заробіток, або прибуток* і тим зміцнимо дорогу всім справу.

Україна — край демократичний, вона не має магнатів, що підперли б сотнями тисяч наш національний фонд, але одноденний заробіток народу переважить жертву багатирів.

Народе Український, звертаємось до тебе!

Звертаємось до всіх, що сприяють волі і добробуту народу: Вільна Україна забезпечить всім людям, що живуть на її території, волю, братерство і хліб.

Гроші просимо надсилати на адресу скарбника Національного Фонду, Київ, Педагогічний Музей. В Володимирська 57. Знайді Васильовні Мірній.

Комітет Національного Фонду.

Одбулася нарада в Києві комісії Земського Союзу над справою повернення *галицьких виселенців* в їх сторону, брав участю в нараді комісар Галиччини і Вуковини Д. І. Дорошенко. Виселенців, розпорошених по Росії, 25.000. Більшість не мала б де піткнутися на батьківщині, бо житла їх поруйновані або гаразд порушені. Отже поміч потрібна тут не аби яка, та й на дорогу їм має утратитися по правді скарб. Обібраний виділ сю справу обміркує і планування помочі передасть до рук міністра чужоземних справ.

Одбувся мітинг чи сходина укр. офіцерів, військових урядовців чи чиновників та салдатів *харківського гарнізону*. Прирекли: добро і щастя Росії залежить од заведення федерації автономних народів і країн, маючих демократичний лад.

Чернігівський губерський в'їзд всерос. селян. спілки числом 400 заступників приїждив,

сподіваючися гарних постанов Установчих Зборів: з'їзд признається зичливим до знищення особистої власности на землю, до влаштування федеративно-демократичної республіки, до Тимчасового Уряду, що зміцняє здобутки революції і годен побуряти германський милітаризм, до замирення без анексій—прилучення чужих земель і народів і до того, щоб вітати першого соціалістичного міністра Керенського.

З'їзд делегатів чи посланців селян на *Полтавщині* зголосився за народоправство чи демократично-федеративну республіку, за піддержку армії і Тимчасового Уряду, що задовольняє інтерес трудящих людей. Вакуючі землі та ліси належить передати людям. Богато часу загаяли над справою впорядкування ладу України, заведення рідної мови в школі і в церкві.

За напосіданням архіпопа Евлогія уніяти: під Абрамович, син його академик і 50 сімейств, що не хтіли повернутися до православія, були *заслані* на Єнисейщину.

Українська рада, міркуючи над правуванням архіпопа Евлогія, прийшла до згоди, що *Евлогій*—лютий ворог українського народу і було б по правді вирядити його в дорогу геть з України.

Як уніятський митрополіт граф Шептицький клопочеться за дозвіл роспитатися в *уніятів* чи не силою їх привернули до православія, то вже складена комісія з участю академіка Абрамовича, що *засланий* був до Сибіру. Перша справа її дійти правди у Бродському повіті за Евлогія та за попів братів Борецьких, що дуже впадали коло діла наvertання уніятів у православну віру, обмовляючи людей і доводячи на їх.

Укр. парламенський клуб застерігає австрійський уряд од усякого поширення *галицької автономії*, бо воно загрожує життєвому інтересові ще нужденої укр. нації і додає, що австр. конституція, яку мінять може тільки парламент, а не цісарський маніфест, має бути перетворена за вільною зго-

дою складаючих Австрію націй.

Сотворившаяся в Петрограді *укр. національна рада* клопочеться перед Тимчасовим Урядом за поновлення місцевої адміністрації чи старшини на Україні і настановлення комисарами і кураторами (попечителями) шкільних округів осіб, котрим відомі побут людей, мова їх, економічні чи господарські, соціальні чи громадянські та національні окромішности. Нагальною потребою є участка заступників укр. громадянства у всіх комісіях і нарадах, позаведених Тимчасовим Урядом за дія вироблення законів загальної вартости, так само і в комісії за-для встановлення обирального в Установчі Збори закону.

Цими днями, за дозволом уряду і військової старшини, подається з Петрограду в Київ уніятський митрополіт граф А. Шептицький. Після короткого пробування в Києві митрополіт укуш з новим комисаром Галичини й Буковини Дорошенко поїде в Тарнопіль за-для впорядкування галицько—буковинської церкви. Потім повернеться через Петроград і Швецію в свою державу Австрію.

Комисар Тимчасового Уряду увільнив від справи допомоги біженцям галичанам „русській народний севѣтъ Прикарпатской Руси“ на чолі з Дудикевичем. Функції „совѣта“ тимчасово виконує доно-кубанський комітет земського союзу. Постійна рада буде заснована на демократичних підвалинах з участю виборних втікачів од Галичини.

В Петрограді закладається політичний український клуб, в який увійшли всі українські організації.

100 об'єднаних українських організацій Америки шлють привітання вільній Росії та сподіваються незабаром побачити вільною й Україну.

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ГИМНАЗІЯ.

для хлопців та дівчат вкупі приймає прохання до вступу в підготовчий та перший клас.

Львівська, 27, гімназія Жекуліної. Річна платня до кінця академічного року—20 карб на рік—80 карб.

В Умані земські збори постановили: назвати „Повітову земську управу“ „Повітовою Народною Управою“ і на видання газети, „Вільна

Україна“ видати допомоги 4,000 корбованців.

„Театральні Вісти“. Вийшло число друге органу українського театрального організаційного комітету—„Театральні Вісти“.

До комітету Мінської Укр. Громади надходять листи з позицій, в яких офіцери і салдати повідомляють про заснування гуртків і Громад на фронті. Всі в один голос просять газет і журналів. 9 квітня відбулись установчі збори „Української Військової Громади“.

Місцеве укр. життя.

Вечірка народніх укр. пісень що одбулася 21 травня, впорядкована *Громадою*, співочим її відділом, уперве. Перед глядачами перейшли півча, числом 60, громадян і громадяннок у національному гарному вбранні українському, яке на жінках вбирало в себе охоче очі, бо згадувалась давня давнина, далека Україна, а її не забути. По-над коном чи сценою поначіплювані були червоний і жовто-блакитні прапори чи стяги. В трьох поділах було переспівано і їдна грана на скрипці 30 укр. пісень, в одмінах М Лисенка та А. Кошиця. За регінта був д. Стешко, що й уложив програм.

Чи мало пісень було коротеньких, що за свій вік перебігу не зоділи діткнутися серця й породить замислення, коли людина губить ліки й буденні думки. Їдна пісня, що зворушила і краяла серце, була «Ой, пуцу я кониченька в сад». Ся стара пісня, співана гарно і не скупо на годину, спромоглася побудить у слухачів думки, що полинули по-за мури театру в далекі інші сторони і поринули в подіях минулих чужих, а наче б і своїх. Тенор тямленно і легко тонким голосом виводив спів, підважуваний численням гуртом. І поодинокі співачки теж симпатичні; межі їх їдна з бравим тонким голосом, друга до діла представила залицяння (до Явтуха). Пісню „Час і пора“ люди вкрили рясними оплесками. Тут і баци одзначилися з славою. Зібрав оплесків і скрипник. Напоследку зложили лю-

ди хвалу веровникові і орудареві концерту д. Стешко, що обтяжив себе в вільної волі роботою коло впорядкування великого хору.

Згодом співаки дійдуть того, що не різнитимуть овромими голосами гуртового співу. Але «проба пера і чорнила» потішає й зараз і сподіваємося, що ревні труда всіх і кожного збиратимуть раз-ураз людей коло кону, відки ровлягатиметься менш одноманітних тужливих пісень і будуть вони пересипані танцями і скрипкою і троїстою музикою, а може, кобзою і лирою. Може, хор навчить нас і патріотичних пісень: «Не пора», «Ще не вмерла Україна», «Гей, не дивуйте», може, вдасться послухати і пісень, скомпонованих Лисенком, Сеницею, Кошицем, Стеценком, так само і купальських, і колядок, і щедрівок, веснянок, волюмійок, і кобзарських дум. Зала була повна по самі береги.

Дебе.

— 22 травня, на Сьв. Духа, мали одбутися загальні збори Громади за-для міркування над 1, докладом Ради, 2, докладом виділів чи секцій, 3, участю в зложенню «Укр. Над. Фонду», 4, обібранням кандидатів у Раду, 5, впорядкуванням обібранням у тутешню мійську чи городську Думу, 6, обібранням людей в бюро емігрантів, 7, об'украненням школи й науки, 8, біжучими справами.

Панове громадянство! Допоможіть своїми датками заховати сили кращих синів народу для будуччини.

Адрес: „Московское Общество помощи населению южных губерний России, Галичины и Буковины, пострадавшему от войны“, Москва, уг. Воздвиженки и Ниж. Кисловскаго пер., д. Брискорнъ, кв. № 35.

Друкуються і вийшли 20 квітня брошури Мих. Грушевського:

Українська мова і українська школа вид. друге.

Якої ми хочемо автономії і федерації.

Вільна Україна. Статті з останніх днів.

— Замість тижневика „Промінь“ поновлено видавання старого місячника «Літературно-Науковий Вістник», ціна до кінця року 10 карб., адр.: Київ, Велика Підвальна 36, 8.

— Завлалося Укр. Правниче Товариство за-для планування обукранення суду, установлення укр. правничої мови, пристосування змісту законів до нового демократичного чи народоправного ладу, до господарської чи ховайської установи і громадсько-політичних взаємин на Україні. Т-во має просити Укр. Центральну Раду порозумітися в Тимчасовим Урядом, щоб нові закони переглядало і планувало Т-во відповідно потребам України. Гроші за-для діла просити в тій же У. Ц. Раді з національного фонду.

— Згуртувалося Укр. технічно-агрономічне Т-во „Праця“.

Українське Товариство шкільної освіти сповіщає, що воно заснувало предметні комісії, яких є завданням вироблення програм навчання по школах різних типів, складання підручників, розгляд і ухвала готових підручників, і т. и. Авторів підручників, які раніш вийшли і мають бути передруковані або вперше складаються до друку, спеціалістів-педагогів і взагалі особ, які можуть бути корисними в цій справі, Товариство закликає до спільної праці в інтересах рідної школи. (Справки Київ, Вел. Підвальна, 36).

З поля письменства та мистецтва.

Українські часописи.

„Нова Рада“ виходить з 25 марта щодня. Редактор. А. Ніковський, Видавець—„Товариство для підмоги літературі, науці і штуці.“ Передплата з 1 мая до кінця року 11 р. 20 коп., на 3 місяці 4 р. 60 коп., на 1 міс. 1 р. 60 к. Адреса: Київ, В. Володимирська, 42.

„Робітнича Газета,“—Централь-

ний орган У. С.-Д. Р. П. Редактор В. Винниченко. Виходить з 30 марта що—дня. До кінця року 11 карб., на 3 міс.—4 карб., на 1 міс.—1 карб. 50 коп. Адреса: редакції—Київ, Пушкінська 4, контори—Прорізна 5, пом. 10.

„Народня Воля,“ виходить щодня з 30 квітня. Редактор М. Ковалевський. До кінця року 8 карб., 3 міс.—3 карб., 1 міс. 1 карб. Адреса: Київ, Хрещатик. 27.

Українське Слово—Видання Одеського Українського Керовничого Комітету. Редактор В. Чеховський. Передпл. на 3 м.—1 руб. 20 к., на міс.—40 к. Поодинокі число 10 коп. Адреса контори—Одесса, Соборна площа 2, пом. 9.

Шлях.—Вістник літератури, мистецтва та громадського життя. Редактор видавець Хв. Колосийченко. Місячник. На рік 10 рб., на 1 міс. 1 карб. Москва. Мал. Ординка 34, п. 5. Київська Земська Газета. Видання Київського Губернського Земства. Редакція—Член управи В. Прокопович та зав. ред. Б. Дорошкевич. Ціна окр. числа 25 коп. Адреса—В. Володимирська 32. Губернська Земська Управа.

Вісти Київського Губерніального Виконавчого Комітету. При Губерніальному Комисарі Тимчасового Уряду.

Робітнин, орган Харківської Організації У. С.-Д. Р. П. Виходить тричі на тиждень. На 3 місяці 1 р. 95 к. на 1 міс. 65. Адреса Харків. Подольський д. 9, пом. 22.

Комашня—Видання Київського Союзу Установ. Дрібного кредиту. Редактор Ф. Матушевський. Виходить що—тижня.

Рідне Слово—Видає Харківський Український Організаційний Комітет. Виходить що—тижня. До кінця року 3 р. 50 коп. Адреса—Харків, Соборний пер. Третьє Товариство Дрібного Кредита.

Стерно—Вістник Київського Українського Студентства. Ціна окр. числа 15 коп. Адреса—Київ, Педагогічний Музей.

Каменярь,—орган учнів середніх шкіл м. Києва. До кінця року 4 карб., 3 міс. 2 руб. 25 коп., 1 міс. 60 коп. Окреме число 15 коп. Адреса—Київ, Фундуклівська, № 55, пом. 2.

Редактор-видавець Дм. М. Боровик.